

محفوظات صرف، قرار ندهد. یکی از مهم‌ترین آسیب‌ها در مراکز علمی که دامن حوزه‌های علمیه را نیز فرا گرفته است، تأکید بیشتر بر آموزش حافظه‌محور و صرفاً انتقال داده‌های علمی و اطلاعاتی از استاد به شاگرد است. نتیجه این کار، انتزاعی شدن آموزش است؛ در واقع بدون این‌که کاربردها و کارکردهای آموزش علوم نهادهی شود، صرفاً داده‌هایی منتقل می‌شود. بر این اساس معاونت پژوهش طرح آموزش پژوهش‌محور را جزئی از برنامه‌های تحولی خود می‌داند.

فراخوان‌ها و جشنواره‌ها

مقام معظم رهبری شروع کارهای بزرگ را از ایده‌پردازی‌های بزرگ می‌داند. بر این اساس، این مدیریت با هدف تقویت نشاط علمی، گسترش روحیه تحقیق و پژوهش و همچنین ترغیب به تحقیقات تخصصی طلاب علوم دینی در قالب کتاب، پایان‌نامه و مقالات علمی، اقدام به راه‌اندازی چهار فراخوان، مسابقه و جشنواره داشته است. فراخوان «ایده‌پردازی در ارتقای انگیزش پژوهشی طلاب»، فراخوان «ایده آموزش پژوهش‌محور»، مسابقه «کتاب خوانی با محوریت کتاب روش‌های دین‌پژوهی» و جشنواره «آثار پژوهشی کارمندان مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه» کرده است.

مدیریت مطالعات و برنامه‌ریزی پژوهشی

سیاست‌گذاری و جهت‌دهی به عرصه پژوهش و تولید علم در سطح حوزه‌های علمیه و جامعه

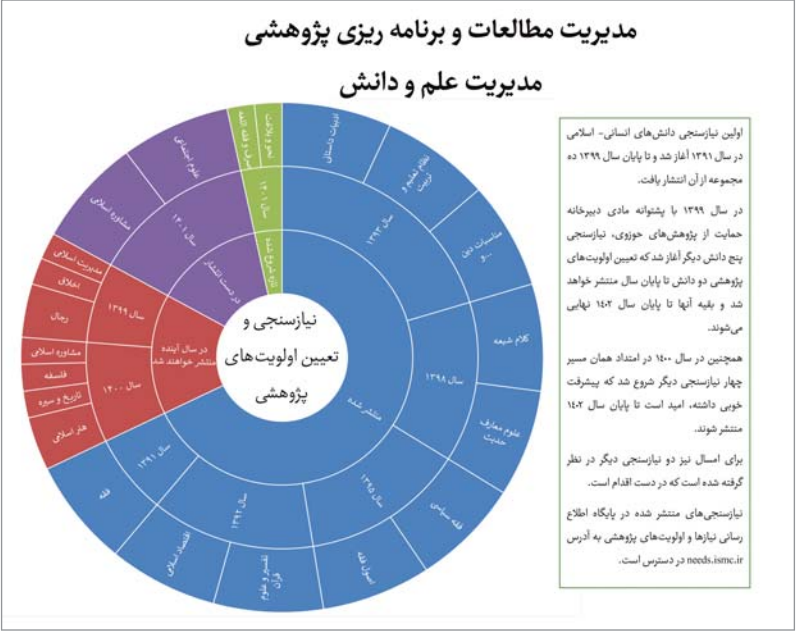
وظیفه مدیریت مطالعات و برنامه‌ریزی پژوهشی، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و ارزیابی مستمر نظام پژوهش و علمی‌سازی جریان پژوهش در حوزه‌های علمیه است. همچنین بخشی دیگر از فعالیت‌ها و رسالت‌های این مدیریت، مربوط به سیاست‌گذاری و جهت‌دهی به عرصه پژوهش و تولید علوم انسانی- اسلامی است. بر اساس این دو وظیفه اصلی که این مدیریت برعهده دارد، فعالیت‌های متنوعی در این معاونت انجام شده یا در دست اقدام است که به برخی از مهمترین آنها اشاره می‌شود.

نیازسنجی و تعیین اولویت‌های دانش‌های اسلامی

یکی از چالش‌زاترین مباحث در حوزه مدیریت و برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری درباره نوع و ماهیت پژوهش‌هاست. پرسش اصلی این است که درباره چه چیزی باید پژوهش شود و کدام موضوعات یا عنوان‌ها برای پژوهش ارزشمندتر هستند. نیازسنجی دانشی و تعیین اولویت‌های پژوهشی با هدف تکمیل نظام موضوعات و شناسایی نیازها و اولویت‌های پژوهشی در دانش‌های اسلامی و حوزوی و هدایت پژوهشگران حقیقی و حقوقی اسلامی به سمت این نیازها طراحی شده است. تاکنون ده مجموعه از نیازسنجی‌ها منتشر شده است. از سال ۱۳۹۹ نیازسنجی نه دانش دیگر آغاز شد که تعیین اولویت‌های پژوهشی دو دانش تا پایان سال منتشر خواهد شد و بقیه آنها تا پایان سال ۱۴۰۲ نهایی می‌شوند. برای امسال نیز، دو نیازسنجی دیگر در نظر گرفته شده است که در دست اقدام است. نیازسنجی‌های منتشرشده در پایگاه اطلاع‌رسانی نیازها و اولویت‌های پژوهشی به آدرس needs.ismc.ir در دسترس است.

طرح جامع نیازسنجی و تعیین اولویت‌های پژوهشی استان‌ها

مناطق و استان‌های مختلف کشور با مسائل خاصی مواجه هستند که نیازمند پژوهش‌های دینی است؛ درحالی‌که نیازسنجی‌های دانشی پاسخ‌گویی آن نیازها نیستند؛ بنابراین به‌منظور سیاست‌گذاری و هدایت پژوهش‌های دینی در استان‌ها به سمت نیازهای واقعی هر استان، طرح نیازسنجی و تعیین اولویت‌های پژوهشی هر استان تهیه شد که فعلاً در شانزده استان شروع شده و ان‌شاءالله تا پایان سال بعد، نتیجه آن در همه استان‌ها منتشر خواهد شد.

نگاهی به مدیریت مراکز و امور پژوهشی

اسکان در شهرک مهدیه؛

معرفی پژوهشگران به مراکز و نهادها برای استفاده از مزایا و حمایت‌های آنها؛

بهره‌مندی پژوهشگران از تسهیلات خدمت

سربازی.

۳. اصلاح آیین‌نامه‌های «صندوق حمایت از فنوارون و پژوهشگران کشور» بر اساس بوم حوزه و به‌منظور بهره‌مندی پژوهشگران حوزی از حمایت‌های این صندوق. در حال حاضر حوزویان می‌توانند با ورود به سامانه این صندوق، آثار علمی خود، مانند مقاله، کتاب، طرح پژوهشی و پایان‌نامه را در بخش گروه معارف اسلامی بارگذاری کنند. در صورت تصویب و تأیید این آثار، حمایت‌های بلاعوض صندوق شامل این دسته از حوزویان خواهد شد.

۴. اعتقاد تفاهم‌نامه با پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC) برای نمایه‌زنی نشریات حوزه دین و ثبت همایش‌های حوزوی در این پایگاه.

۵. تدوین شیوه‌نامه ثبت همایش‌های حوزوی و اعتباربخشی آنها در پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC) تدوین شده است و به تصویب شورای راهبری آن مجموعه رسید. در شیوه‌نامه شرایط و ضوابط برگزاری بر اساس ظرفیت‌ها و فرهنگ حوزه، بومی‌سازی شده است.

۶. تأسیس، حمایت و توسعه ۲۰ پژوهش‌سرای استانی، که هدف آن راه‌اندازی اولین مرکز پژوهشی

«مدیریت مراکز و امور پژوهشی» یکی از بخش‌های معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه است که در چهار واحد پژوهشگران، مراکز پژوهشی، محصولات علمی و کتابخانه‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌های بسیاری را تاکنون اجرا کرده است.

واحد مراکز پژوهشی

۱. تأسیس سامانه پژوهشگران حوزوی؛

برای اولین بار در صفحه پورنده علمی هر طلبه در کنار ثبت سوابق آموزشی، سوابق پژوهشی نیز ثبت می‌گردد. برای این منظور مرحله نخست «سامانه پژوهشگران» در بستر سامانه نجاج، در پیشخوان حوزه، راه‌اندازی شده است. این سامانه امکان ثبت سوابق علمی و پژوهشی در قالب کتاب، مقاله، طرح پژوهشی، گردهمایی علمی و پایان‌نامه را دارد. در بخش‌های دیگر این سامانه که مربوط به آثار و فعالیت‌های علمی پژوهشگران و پژوهش‌آموزان است، تکمیل خواهد شد. همچنین، این سامانه قابلیت رتبه‌بندی پژوهشگران را دارد.

۲. حمایت و پشتیبانی از پژوهشگران؛

بهره‌مندی پژوهشگران از طرح هدفمندی خدمات؛

بهره‌مندی پژوهشگران از طرح هدفمندی شهریه؛

بهره‌مندی پژوهشگران از طرح تکریم اساتید؛

تجلیل از پژوهشگران برتر در جشنواره

بزرترین‌های استان قم؛

اجراز پژوهشگری برای متقاضیان استفاده از تبصره ۴ و ۵ ماده ۹ قانون مدارک علمی؛

تعیین و اعلام امتیاز پژوهشی برای متقاضیان

دبیرخانه

انجمن‌های علمی حوزه

دبیرخانه انجمن‌های علمی حوزه

دبیرخانه انجمن‌های علمی حوزه در معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه فعال است. انجمن‌های علمی با مجوز از شورای اعطا مجوزهای حوزه آغاز به‌کار می‌کنند. این انجمن‌ها پس از تأسیس، با رأی‌گیری اعضا و انتخاب هیئت‌مدیره اداره می‌شوند. در حال حاضر ۲۲ انجمن علمی دارای مجوز می‌باشند.

در سال جاری در جشنواره فارابی، انجمن علمی کلام حوزه، به‌عنوان انجمن برتر مورد تشویق و تجلیل قرار گرفت. انجمن‌های علمی حوزه، فعالیت‌های گسترده‌ای به‌ویژه در عرصه گفت‌وگوهای علمی، برگزاری نشست و کرسی‌ها، کارگاه‌های دانشی، نشریه علمی و فعالیت‌های مختلفی در راستای ترویج و گفت‌وگوهای در رشته و موضوع انجمن‌شان دارند. هم‌اکنون در ۱۳ استان شورای تخصصی انجمن‌های علمی تشکیل شده است.

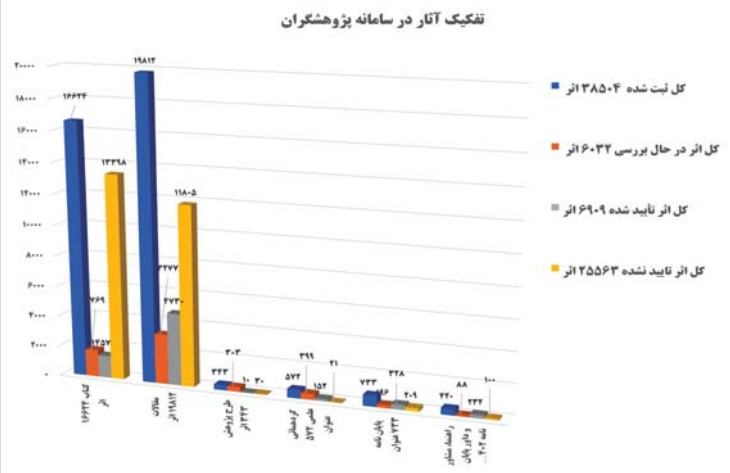
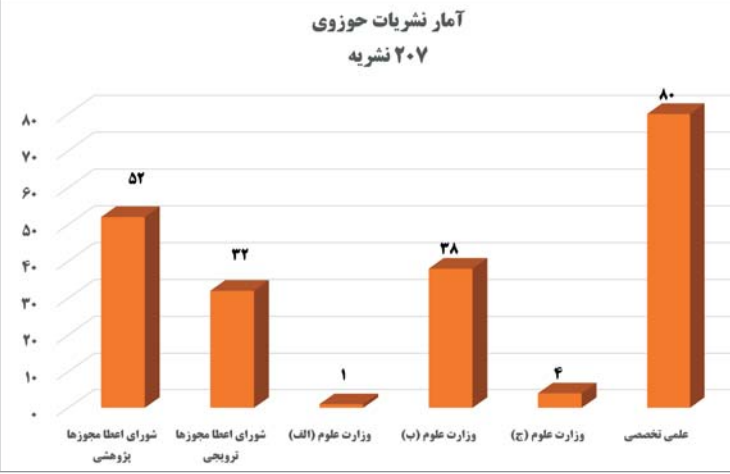
این دبیرخانه با همکاری مراکز عضو و محققان و نویسندگان آثار منتخب، سلسله نشست‌های تخصصی گفت‌وگوهای علمی انقلاب اسلامی را در دانشگاه‌های کشور و مدرسه فیضیه قم و مراکز پژوهشی همکار برگزار نموده است.

دبیرخانه انجمن‌های علمی پل ارتباطی بین انجمن‌های علمی و بین بدنه حوزه و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه است، در حقیقت مطالبات انجمن‌های علمی و نیازهایشان را در قالب آیین‌نامه، شیوه‌نامه و دستورالعمل تنظیم می‌کند و برای بررسی و تصویب به مرکز مدیریت ارائه می‌دهند، از سوی دیگر مطالبات شورای عالی، مطالبات مرکز مدیریت را در قالب مصوبات و ابلاغیه‌ها به انجمن‌ها اعلام می‌شود و این فرایند زمینه‌سازی همکاری‌های مشترک را در جهت اجرای برنامه‌ها و اهداف مدنظر را محقق می‌گرداند.

در دبیرخانه انجمن‌ها فعالیت‌های متعددی از جمله طرح «گفت‌وگو انقلاب اسلامی» صورت می‌گیرد.

دبیرخانه گفت‌وگوهای علمی انقلاب اسلامی

دبیرخانه گفت‌وگوهای علمی انقلاب اسلامی، ویژه آثار برگزیده و منتخب در عرصه علوم انسانی- اسلامی است. برای نخستین‌بار در جمهوری اسلامی، دستاوردهای تلاش علمی فاخر عالمان و محققان دینی و مراکز و مؤسسات پژوهشی و آموزش عالی حوزوی و دانشگاهی در رشته‌های مختلف علوم انسانی- اسلامی در یک مجموعه گردآوری شده است. بسیاری از اندیشمندان اسلامی در حوزه‌های علمیه، دانشگاه‌ها و مؤسسات دینی در طول ۴ دهه که از عمر باریک نظام مقدس جمهوری اسلامی گذشته است، توانسته‌اند آثار فاخری را در حوزه علوم انسانی اسلامی تألیف و منتشر کنند که در جای خود، بسیاری از شبهات واردشده به علوم انسانی از سوی غربیان را پاسخ گفته و دیدگاه‌ها و نظرات و راهکارهای جدیدی مبتنی بر منابع اسلامی را تولید کرده‌اند. این آثار در نمایشگاهی دائمی در مدرسه مبارکه فیضیه قم و مدرسه مروی تهران فرصت ظهور و بروز یافته است و در سایت ویژه‌ای به‌نام دبیرخانه عرضه شده است. در این دبیرخانه بیش از ۲۵۰۰ اثر منتخب، از بیش ۱۵ مرکز بزرگ علمی، پژوهشی، در ۱۶ رشته علمی گردآوری شده است.

۱۰. انتشار متون ویژه پژوهشگران شامل کتاب

«روش‌های دین‌پژوهی»؛ کتاب «تدوین پایان‌نامه، شیوه‌ها و مهارت‌ها (چاپ سوم)»؛ کتاب اصول و فنون پژوهش در گستره دین‌پژوهی (چاپ چهارم).

۱۱. موارد دیگر:

■ برگزاری ۹ دوره هم‌اندیشی مدیران و معاونان پژوهش مراکز حوزوی؛

■ برپایی ۶ دوره نمایشگاه سالانه دستاوردهای علمی مراکز پژوهشی؛

■ تشکیل ۲۷ جلسه شورای هماهنگی واحدهای پژوهشی؛

■ تدوین کتاب آسیب‌شناسی پایان‌نامه‌های حوزوی با ارائه راهکارهای ارتقا‌کیفی؛

■ برگزاری ۲۰ نشست علمی با عنوان «هم‌اندیشی اولویت‌های پژوهشی» باهمکاری دبیرخانه حمایت از طرح‌های پژوهشی؛

■ طبقه‌بندی ۸۱۸۷ پایان‌نامه سطح سه و چهار حوزوی در گروه‌های دانشی مصوب و ارجاع آنها به کمیته‌های ارزیابی برای تبدیل پایان‌نامه تأیید شده به کتاب؛

■ تدوین ماده واحد تبدیل پایان‌نامه‌های حوزویان به کتاب که هم‌اکنون از سوی دبیرخانه حمایت در حال انجام می‌باشد؛

■ برگزاری ۸ دوره «هم‌اندیشی مدیران و سردبیران نشریات علمی حوزه».